

Historia i społeczeństwo

Treści nauczania dla słuchaczy o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Ojczysty Panteon i ojczyste spory semestr trzeci

1. Greccy bohaterowie

- a. W starożytnej Grecji / cechy charakterystyczne antycznej cywilizacji greckiej /.
- b. Wojna trojańska / antyczne wzory bohaterstwa na przykładzie Iliady Homera /
- c. Wojny z Persami / postawy antycznego obrońcy ojczyzny na przykładzie wojen grecko-perskich/
- d. Niezgoda, która rujnuje / skutki wojny peloponeskiej dla świata greckiego /

2. Polskie Termopile

- a. Polski Leonidas / motyw Termopil i jego znaczenie w polskiej literaturze /
- b. Bitwa pod Zadwórzem
- c. Bohaterowie spod Wizny i Monte Cassino / symboliczne oraz historyczne nawiązania do greckich Termopil /

3. Republika rzymska – państwo obywateli

- a. Republika rzymska / cechy charakterystyczne republiki rzymskiej /
- b. Rzymski obywatel – patriota / jego cechy na przykładzie Cyncynata /
- c. Kryzys republiki / zależności między kryzysem republiki rzymskiej a upadkiem cnót obywatelskich/
- d. Upadek republiki.

4. Polski patriotyzm na przestrzeni wieków

- a. Patriotyzm w przeszłości / zmiany w rozumieniu pojęcia patriotyzm w Polsce na przestrzeni dziejów/
- b. Święta narodowe / najważniejsze polskie święta narodowe/.
- c. Patriotyzm dziś / współczesny patriotyzm na przykładach/ .

5. Jak rządili pierwsi Piastowie

- a. Dynastia Piastów / umiejscowienie w czasie panowania dynastii piastowskiej/
- b. Pierwszy król Polski / przesłanki, które umożliwiły Bolesławowi Chrobremu sięgnięcie po koronę królewską/.
- c. Spory o tron i kryzys państwa Piastów / sytuacja wewnętrzna w państwie piastowskim w XI w. i jej wpływ na pozycję władcy/
- d. Od odbudowy do podziału państwa Piastów / charakterystyka panowania Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego/

6. Ostatni Piastowie na tronie polskim

- a. Drogi do zjednoczenia / przyczyny i etapy zjednoczenia ziem polskich/.
- b. Metropolia na straży jedności / rolę Kościoła w zjednoczeniu państwa polskiego/.
- c. Panowanie Kazimierza Wielkiego

- d. Zmiana dynastii w Polsce / okoliczności przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów i Jagiellonów /.

7. Polska częścią Europy łacińskiej

- a. Chrzest Mieszka I / skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I/
- b. Zjazd w Gnieźnie.
- c. Katoliccy patroni Polsce / przedstawienie na wybranych przykładach roli, jaką w średniowiecznym państwie i społeczeństwie odgrywali święci patroni/.
- d. Kultura i sztuka chrześcijańska
- e. Wartości i obyczajowość chrześcijańska / wpływ wartości chrześcijańskich na przemiany w obyczajowości społeczeństwa polskiego/.
- f. Architektura i sztuka polska w średniowieczu
- b. Kronikarze dziejów Polski / rola kronik dawniej i współcześnie/.
- c. Laicyzacja i chrześcijaństwo w czasach współczesnych / co przyczyniło się do mniejszej niż w Europie Zachodniej laicyzacji życia w Polsce/

8. Początki unii polsko-litewskiej

1. Dlaczego zawarto unię polsko--litewską? / przyczyny, postanowienia i skutki unii polsko-litewskiej w Krewie/.

2. Konflikt z zakonem krzyżackim / przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim oraz wojny trzynastoletniej. Znaczenie bitwy pod Grunwaldem dla polskiej tradycji historycznej i świadomości

narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki /.

3. Spór polsko-krzyżacki na arenie międzynarodowej/
dyplomatyczne zabiegi Pawła Włodkowica na soborze w
Konstancji/.

9. Państwo szlachty polskiej

- a. Dlaczego szlachta uzyskała przywileje? /
okoliczności nadawania szlachcie przywilejów
oraz ich skutki/
- b. Parlament szlachecki / sposób funkcjonowania
demokracji szlacheckiej i jej instytucji/
- c. „Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie” /
cechy charakterystyczne stanu szlacheckiego,
działalność przywódców ruchu szlacheckiego/.

10. Rzeczpospolita Obojga Narodów

- a. Złoty wiek
- b. Zawarcie unii lubelskiej/ przyczyny,
postanowienia oraz skutki unii /.
- c. Rzeczpospolita krajem wielu kultur i religii /
przejawy tolerancji wyznaniowej w Polsce
szlacheckiej, miejsce hołdu pruskiego i unii
lubelskiej w polskiej tradycji historycznej oraz
świadomości narodowej na przykładzie obrazów
Jana Matejki
- d. Pierwsi królowie elekcyjni

11. Wiek wojen

- a. Zygmunt III Waza na tronie polskim
- b. O tron szwedzki
- c. Zmierzch potęgi Polski
- d. Lew Lechistanu / postawy wielkich wodzów XVII w. wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Żółkiewskiego, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego/.
- e. Rzeczpospolita – państwo ponad stan?

12. Konstytucja 3 maja – ratunek czy przyczyna upadku?

- a. Czasy saskie
- b. Poniatowski i jego przeciwnicy
- c. Dokonania Sejmu Wielkiego / miejsce Konstytucji 3 maja w polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki/
- d. Drugi rozbiór Polski

13. Dlaczego Rzeczpospolita upadła?

- a. Sytuacja po drugim rozbiorze
- b. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski
- c. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej
- d. Historyczne spory o upadek Rzeczypospolitej / stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej/.

14. Zawiedzione nadzieje

- a. Czy Polacy mogą istnieć bez państwa? / okoliczności powstania, organizację i losy Legionów Polskich we Włoszech
- b. U boku Francji? / okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego i jego organizacja/.
- c. U boku Rosji? / postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej, ustrój i przemiany gospodarczo-społeczne w Królestwie Polskim. Postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Poniatowskiego, Ksawerego Druckiego Lubeckiego i Stanisława Kostki Potockiego./

15. Spiski i powstania

- a. Spiski niepodległościowe / przyczyny zawiązywania spisków niepodległościowych/
- b. Powstanie listopadowe / stosunek społeczeństwa polskiego do zrywów niepodległościowych/
- c. Wielka Emigracja / jej wpływ na wydarzenia w Galicji i Wielkopolsce w latach 1846 i 1848, skutki rabacji galicyjskiej/.

16. Bić się czy nie bić?

- a. Walka czy lojalność?
- b. Powstanie styczniowe / polskie powstania narodowe pod kątem przyczyn i okoliczności wybuchu oraz sposobu prowadzenia działań

militarnych, oceny polskich zrywów
niepodległościowych w historiografii i
publicystyce

- c. Praca organiczna / założenia ideologiczne oraz cele i przykłady działalności zwolenników pracy organicznej
- d. Autonomia galicyjska

17. Jak kształtował się współczesny naród polski?

- a. Ku współczesnemu narodowi / pojęcie narodu polskiego na przestrzeni wieków, czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w./.
- b. W obronie polskości/ sposoby walki w obronie polskości/.
- c. Kultura narodowa i religia/ czynniki wpływające na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w./ .
- d. Ruch narodowy / główne koncepcje ideologii nacjonalistycznej i jej rozwój na ziemiach polskich/.

18. Przemiany społeczne w XIX wieku

- a. Nowe grupy społeczne / przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich pod zaborami w drugiej połowie XIX i na początku XX w./.
- b. Sprawa chłopska
- c. Sprawa robotnicza/ stanowisko ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę

d. O prawa kobiet

19. I wojna światowa – po której stronie podjąć walkę?

- a. Powrót sprawy polskiej
- b. Po stronie ententy czy państw centralnych? / międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej podczas I wojny światowej i po jej zakończeniu. Działalność Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego na rzecz odbudowy niepodległej Polski /
- c. Odzyskanie niepodległości
- d. Polacy na konferencji paryskiej / decyzje konferencji pokojowej dotyczące odrodzonego państwa polskiego./

20. Kształtowanie się granic.

- a. Powstanie wielkopolskie
- b. Plebiscyty i powstania śląskie
- c. Walki o wschodnią granicę/ znaczenie Bitwy Warszawskiej/.
- d. Przyłączenie Wileńszczyzny

21. Demokracja czy sanacja?

- a. Kto powinien rządzić w odrodzonej Rzeczypospolitej?
- b. Rządy parlamentarne / przyczyny i przejawy słabości polskiej demokracji w 20-leciu międzywojennym
- c. Zamach majowy

- d. Rządy sanacji / cechy charakterystyczne rządów sanacyjnych, autorytarny charakter konstytucji kwietniowej/.

22. II Rzeczpospolita

- a. Reformowanie kraju/ trudności w powojennej odbudowie Polski/.
- b. Gospodarka II Rzeczypospolitej / osiągnięcia polskiej gospodarki w okresie międzywojennym; Wł. Grabski, E. Kwiatkowski/
- c. Rzeczpospolita wielonarodowa / strukturę narodową II Rzeczypospolitej/.
- d. Sport w niepodległej Polsce

23. Polacy podczas II wojny światowej

- a. Kampania polska
- b. Rząd polski na emigracji
- c. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie / okoliczności powstania armii Andersa, szlak bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie
- d. Polacy u boku ZSRR / uwarunkowania powstania 1. Dywizji im. T. Kościuszki w ZSRR, czyn zbrojny podczas II wojny światowej/ .

24. W okupowanej Polsce

- a. Polityka okupantów / przykłady martyrologii narodu polskiego/.
- b. Polskie organizacje podziemne
- c. Powstanie warszawskie / założenia i realizacja planu „Burza” , uwarunkowania, przebieg i skutki powstania warszawskiego,

kontrowersje wokół oceny powstania warszawskiego./.

25. Polska Ludowa – niepodległa czy zależna?

- a. Wizje powojennej Polski/ wizje niepodległej Polski w koncepcjach politycznych rządu emigracyjnego i polskiej lewicy
- b. Przejęcie władzy przez komunistów
- c. Pod rządami PZPR
- d. W walce o prawa i wolność / działalność powojennego podziemia politycznego i „żołnierzy wyklętych” , klęska PSL jako opozycji legalnej, wydarzenia; poznańskiego Czerwca, polskiego Października 1956 r., Marca 1968 r., Grudnia 1970 r. oraz Czerwca 1976 r. /.

26. Drogi do wolności

- a. Początki Solidarności / najważniejsze organizacje opozycyjne lat 70. i 80. oraz ich działalność/.
- b. Jak powstała Solidarność / cele i działalność NSZZ „Solidarność” /.
- c. Władza kontra społeczeństwo / geneza wprowadzenia stanu wojennego, jego cechy charakterystyczne i skutki
- d. Stracona dekada?
- e. Okrągły Stół
- f. Wybory czerwcowe